

ODŮVODNĚNÍ

vyhlášky, kterou se mění vyhláška č. 67/2018 Sb., o některých požadavcích na systém vnitřních zásad, postupů a kontrolních opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů

A. OBECNÁ ČÁST

1. Vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy, odůvodnění jejích hlavních principů

Ministerstvo financí vypracovalo návrh zákona, kterým se mění zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „novela AMLZ“), a další související zákony. Návrh zákona byl do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR předložen dne 28. března 2024 jako sněmovní tisk č. 659 a dne 26. září 2024 byl vyhlášen ve Sbírce zákonů v částce 280 pod číslem 280/2024 Sb.

Předkládaný návrh vyhlášky navazuje na uvedený zákon obsahující novelu AMLZ, a uvádí vyhlášku č. 67/2018 Sb., o některých požadavcích na systém vnitřních zásad, postupů a kontrolních opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu (dále jen „vyhláška“), do souladu s ním.

Zároveň návrh vyhlášky reaguje na přijetí nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1620 ze dne 31. května 2024, kterým se zřizuje Orgán pro boj proti praní peněz a financování terorismu a mění nařízení (EU) č. 1093/2010, (EU) č. 1094/2010 a (EU) č. 1095/2010.

2. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy se zákonem, k jehož provedení je navržena, včetně souladu se zákonným zmocněním

Návrh vyhlášky představuje převážně technickou novelu, která zapracovává změny plynoucí z novely AMLZ v souladu se zmocněním v ustanovení § 21 odst. 10 AMLZ.

3. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie a obecnými právními zásadami práva Evropské unie

Navrhovaná vyhláška vychází z AMLZ, kterým je transponována 5. AML směrnice¹ a nově též adaptován právní řád ČR na nařízení TFR², a je tak v souladu s evropskou úpravou v oblasti AML. Návrh vyhlášky rovněž reflektuje další změnu v unijním právu v oblasti AML, kterou je přijetí AML balíčku,³ jehož součástí je také nařízení, kterým se zřizuje Orgán pro boj proti praní peněz a financování terorismu (dále jen „AMLA“). Navrhovaná vyhláška požaduje, aby instituce zohlednily obecné pokyny a doporučení vydané AMLA.

Vyhláška je plně slučitelná s právem Evropské unie a ustanovení navrhované právní úpravy nezakládají rozpor s primárním právem Evropské unie ve světle ustálené judikatury Soudního dvora Evropské unie.

4. Zhodnocení platného právního stavu a odůvodnění nezbytnosti jeho změny

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849 ze dne 20. května 2015 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012 a o zrušení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/60/ES a směrnice Komise 2006/70/ES.

² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/1113 ze dne 31. května 2023 o informacích doprovázejících převody peněžních prostředků a některých kryptoaktiv a o změně směrnice (EU) 2015/849.

³ Legislativní balíček unijních předpisů z oblasti AML/CFT (*Anti-money laundering and countering the financing of terrorism legislative package*). Balíček navazuje na dřívější Akční plán Komise z roku 2020.

AMLZ vymezuje oprávnění ČNB k vydání prováděcího předpisu v § 21 odst. 10. S ohledem na změny v AMLZ je nutné aktualizovat i znění vyhlášky tak, aby odpovídalo novelizovanému znění předpisu, ze kterého vychází.

5. Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky

Navrhovaná úprava nebude mít dopad na státní rozpočet ani na ostatní veřejné rozpočty.

Návrh vyhlášky má pouze minimální dopad na podnikatelské prostředí. Finanční i administrativní náklady vyplývají již přímo z AMLZ a vyhláška příslušné povinnosti pouze upřesňuje pro osoby v působnosti vyhlášky.

6. Zhodnocení sociálních dopadů, včetně dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, a dopady na životní prostředí

Předkládaný návrh vyhlášky nemá negativní sociální dopady, včetně dopadů na rodiny, ani nemá žádné dopady na specifické skupiny obyvatel, na osoby sociálně slabé, ani na osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny. Předkládaný návrh vyhlášky nemá negativní dopady na životní prostředí.

7. Zhodnocení současného stavu a dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Navrhovaná vyhláška neobsahuje ustanovení, která by byla diskriminační, ani nemá dopad v oblasti rovnosti mužů a žen.

8. Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Vyhláška je připravena v návaznosti na novelu AMLZ a v rozsahu zmocnění stanoveného tímto předpisem.

Změnami provedenými navrhovanou vyhláškou není rozsah zpracovávaných osobních údajů a způsob jejich zpracování oproti AMLZ rozšiřován. Vyhláška vychází zejména z principů zákonnosti, účelnosti, minimalizace zpracovávaných údajů a důvěrnosti a nadále splňuje vysokou úroveň ochrany soukromí a osobních údajů v souladu s nařízením GDPR, na jehož principech staví i AMLZ.

9. Zhodnocení korupčních rizik

Návrh vyhlášky je v souladu s rozsahem zmocnění podle § 21 odst. 10 AMLZ.

ČNB vykonává v souladu se zákonem č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů dohled nad subjekty finančního trhu a má dostatečné nástroje pro kontrolu dodržování zákonů a dalších prováděcích právních předpisů i podmínek, za nichž bylo oprávnění uděleno. ČNB je správním orgánem a je kompetentní rozhodovat ve věcech, které spadají do její působnosti. Působnost a odpovědnost jednotlivých útvarů při výkonu dohledu jsou v ČNB stanoveny vnitřním předpisem, organizační struktura ČNB je k dispozici veřejnosti na jejích internetových stránkách. Pro výkon činnosti ČNB jsou nastaveny odpovídající kontrolní mechanismy, které jsou pravidelně ověřovány a aktualizovány.

Návrh novely vyhlášky upravuje povinnosti institucí, které podléhají dohledu ČNB, v oblasti zavedení a uplatňování systému vnitřních zásad, zejména řadu jejich povinností směřujících k efektivnímu řízení rizik. ČNB pak dohlíží na plnění těchto povinností v rámci dohledové činnosti. Korupční riziko spojené specificky s návrhem této vyhlášky tedy nelze dovozovat.

Provedená změna vyhlášky nemá dopad na činnost ČNB v oblasti povolovací činnosti podle

dílčích sektorových zákonů.

U navrhované vyhlášky nebyla po jejím vyhodnocení podle metodiky CIA (*Corruption Impact Assessment*) korupční rizika zjištěna.

10. Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo obranu státu

Navrhovaná právní úprava podporuje preventivní systém opatření k boji proti praní špinavých peněz a financování terorismu, a ve svém důsledku tedy zlepšuje bezpečnost a obranu státu.

11. Zhodnocení dopadů na rodiny, zejména s ohledem na plnění funkcí rodiny, s ohledem na počet vyživovaných členů, na případnou přítomnost hendikepovaných členů a rodiny samoživitelů, rodiny se třemi a více dětmi a další specifické životní situace, dále s ohledem na posílení integrity a stability rodiny a posílení rodinné harmonie, lepší rovnováhy mezi prací a rodinou a na posílení mezigeneračních a širších příbuzenských vztahů

Návrh vyhlášky nemá žádné dopady na rodiny a plnění funkcí rodiny, na posílení integrity a stability rodiny a rodinné harmonie, na rovnováhu mezi prací a rodinou ani na posílení mezigeneračních a širších příbuzenských vztahů.

12. Zhodnocení územních dopadů, včetně dopadů na územní samosprávné celky

Návrh vyhlášky nemá žádné územní dopady ani dopady na územní samosprávné celky.

13. Zhodnocení souladu navrhovaného řešení se zásadami tvorby digitálně přívětivé legislativy, včetně zhodnocení rizika vyloučení nebo omezení možnosti přístupu specifických skupin osob k některým službám v důsledku digitalizace jejich poskytování (digitální vyloučení)

Vyhláška není v rozporu s obecnými zásadami rozvoje digitální agendy a byla zpracována v souladu s hlavními principy jejího rozvoje, včetně zásad pro tvorbu digitálně přívětivé legislativy. Respektuje princip technologické neutrality a možnosti volby optimální kombinace vhodných technologických řešení.

U navrhované vyhlášky nebyla zjištěna rizika vyloučení ani omezení možnosti přístupu specifických skupin osob k některým službám v důsledku digitalizace jejich poskytování. Návrh vyhlášky nevylučuje možnost poskytování příslušných služeb, kterých se AMLZ dotýká, i jinou než digitální formou.

14. Konzultace

Návrh vyhlášky byl projednán v meziresortním připomínkovém řízení, které proběhlo od 29. srpna 2024 do 19. září 2024. Vypořádání připomínek bylo s připomínkovými místy projednáno a vyhláška je předkládána bez rozporu.

Návrh vyhlášky nepodléhal konzultaci s Evropskou centrální bankou podle Rozhodnutí Rady č. 98/415/ES ze dne 29. června 1998 o konzultacích vnitrostátních orgánů s Evropskou centrální bankou k návrhům právních předpisů.

Vyhláška neobsahuje řešení, která by představovala zvýšené riziko z hlediska proveditelnosti a vynutitelnosti.

Vyhláška byla navržena do Plánu vyhlášek na rok 2024 s tím, že se neprovede hodnocení dopadů regulace podle Obecných zásad pro hodnocení dopadů regulace (RIA).

B. ZVLÁŠTNÍ ČÁST

K článku I

K bodu 1 [§ 3 odst. 1 písm. a)]

V textu vyhlášky je třeba reflektovat změnu v AMLZ, kterou došlo k zařazení kategorie poskytovatelů služeb spojených s virtuálními aktivy mezi finanční instituce. Kategorie povinné osoby z § 2 odst. 1 písm. b) bod 15 AMLZ zahrnuje jak osoby oprávněné poskytovat služby související s kryptoaktivy podle nařízení MiCA⁴, tak i zbytkovou kategorii osob podle doporučení FATF (Finančního akčního výboru), jež poskytují služby s kryptoaktivy, na které nedopadá nařízení MiCA (např. NFT)⁵.

Osobní působnost vyhlášky se však vztahuje jen na některé z těchto poskytovatelů služeb spojených s virtuálními aktivy, a to ty, kteří podléhají dohledu ČNB, což z textu vyhlášky vyplývá díky dovětku „*kteřá podléhá dohledu České národní banky*“ v § 3 odst. 1 písm. a) i § 2 odst. 1 vyhlášky.

K bodu 2 (§ 4 odst. 2)

V souvislosti se zřízením nového unijního orgánu dohledu v oblasti AML/CFT nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1620 ze dne 31. května 2024, kterým se zřizuje Orgán pro boj proti praní peněz a financování terorismu a mění nařízení (EU) č. 1093/2010, (EU) č. 1094/2010 a (EU) č. 1095/2010 (dále jen „nařízení o AMLA“), které je součástí unijního legislativního AML balíčku⁶, se doplňuje do vyhlášky povinnost instituce ve svých vnitřních předpisech zohlednit jím přijaté obecné pokyny.

Podle čl. 54 nařízení o AMLA může AMLA vydávat vedle obecných pokynů v obdobném režimu i doporučení, a proto je doplněn odkaz i na ně. Po této úpravě znění § 4 odst. 2 vyhlášky tedy budou instituce povinny zohlednit ve stejném režimu obecné pokyny a doporučení nejen Evropských orgánů dohledu (EBA, EIOPA, ESMA, Společný výbor evropských orgánů dohledu), ale též AMLA.

AMLA oficiálně vznikl dne 26. června 2024.

K bodu 3 (§ 7 odst. 2)

V souvislosti s vložením nového ustanovení § 25b do AMLZ, který upravuje zvláštní ustanovení o poskytovatelích služeb spojených s virtuálními aktivy, se doplňuje do § 7 odst. 2 vyhlášky mezi faktory, které by měla povinná osoba zohlednit, i převod virtuálních aktiv na nehostovanou adresu a z nehostované adresy.

Podle znění § 25b AMLZ musí povinná osoba v rámci hodnocení rizik vždy zhodnotit rizika spojená s nehostovanou adresou. V návrhu vyhlášky se převod virtuálních aktiv na nehostovanou adresu nebo z ní doplňuje i jako faktor, který instituce zohlední, pokud je to důvodné, při stanovení rizikového profilu klienta.

Tato úprava je rovněž v souladu s obecnými pokyny EBA/GL/2021/02 týkajícími se rizikových faktorů praní peněz a financování terorismu, které byly aktualizovány s ohledem na rizika, jež jsou spojena s osobami poskytujícími služby spojené s virtuálními aktivy (EBA/GL/2024/01). Obecné pokyny EBA v bodě 23 preambule uvádí, že zohledňují možnost vystavení vyššímu ML/FT riziku, pokud jsou produkty poskytovatele služeb spojených s kryptoaktivy navrženy tak, že umožňují převody na nehostovanou adresu nebo z nehostované adresy. Konkrétně pak

⁴ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/1114 ze dne 31. května 2023 o trzích kryptoaktiv.

⁵ NFT, nebo také nezastupitelný token, představuje speciální třídu kryptoaktiv.

⁶ Legislativní balíček unijních předpisů z oblasti AML/CFT (*Anti-money laundering and countering the financing of terrorism legislative package*), jehož přijetí navazuje na Akční plán Komise z roku 2020.

obecné pokyny uvádějí mezi faktory, jež zvyšují riziko, produkt umožňující transakce mezi účtem klienta a nehostovanými adresami [viz bod 21.3 písm. d)], nebo klientovo chování spočívající v častém přijímání nebo převádění virtuálních aktiv na nehostovanou adresu nebo z nehostované adresy pod hranicí 1 000 EUR [viz bod 21.5 písm. b) vii].

K bodu 4 (§ 13 odst. 3)

Úprava v § 13 odst. 3 vyhlášky souvisí rovněž s vložením nového § 25b do AMLZ. Je doplněn odkaz na nově vložený § 25b, konkrétně jeho odst. 3 týkající se povinností poskytovatele služeb spojených s virtuálními aktivy při navázání korespondenčního vztahu.

Ustanovení § 25b odst. 3 AMLZ stanovuje další povinnost poskytovatelům služeb spojených s virtuálními aktivy před navázáním korespondenčního vztahu s osobami poskytujícími služby spojené s virtuálními aktivy mimo působnost MiCA z důvodu, že neprovozují svou činnost na území Evropské unie (dále jen „zahraniční poskytovatel služeb spojených s virtuálními aktivy“). Jedná se o povinnost zjistit, zda zahraniční poskytovatel služeb spojených s virtuálními aktivy

a) je licencovaný nebo registrovaný a

b) s ohledem na průběžné korespondenční účty virtuálních aktiv

1. provádí identifikaci a kontrolu klientů majících přímý přístup k účtům zahraničního poskytovatele služeb spojených s virtuálními aktivy a
2. je na vyžádání schopen poskytnout relevantní údaje získané při identifikaci a kontrole klienta.

Tato změna se nedotkne povinností institucí, na něž se samotný § 25b AMLZ nevztahuje. Vyhláška tedy nestanovuje povinnosti nad rámec zákonem uložených povinností ohledně sběru informací před navázáním korespondenčního vztahu. Pouze doplňuje odkaz na toto ustanovení AMLZ při kontrole a aktualizaci informací dle § 13 odst. 3 vyhlášky.

K článku II

Vyhláška nabyde účinnosti ke stejnému dni jako ustanovení části první zákona, kterým se mění zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony,⁷ tedy 30. prosince 2024.⁸

⁷ Návrh byl do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR předložen dne 28. března 2024 jako sněmovní tisk č. 659 a dne 26. září 2024 byl vyhlášen ve Sbírce zákonů v částce 280 pod číslem 280/2024 Sb.

⁸ Ustanovení části druhé a třetí zákona nabyly účinnosti dnem následujícím po dni jeho vyhlášení.